

فهرست مطالب

۱۱	دیباچه
۱۳	فصل یکم: مبانی
۱۳	مبحث یکم: ابهام‌شناسی
۱۴	گفتار یکم: تعریف ابهام
۱۴	بند یکم: ابهام در لغت
۱۵	بند دوم: ابهام در اصطلاح
۱۶	۱. اصول فقه
۱۹	۲. زبان‌شناسی
۲۰	۲-۱. تعریف‌های مطلق
۲۰	۲-۲. تعریف‌های مقید
۲۳	۲-۳. تعریف نهایی
۲۳	گفتار دوم: تقسیمات ابهام
۲۴	بند یکم: ابهام طبیعی و غیرطبیعی
۲۶	بند دوم: ابهام عمدی و غیرعمدی
۲۸	بند سوم: ابهام واژگانی و ابهام ساختاری
۲۹	بند چهارم: ابهام موضوعی و ابهام حکمی
۳۱	گفتار سوم: زبان حقوقی
۳۷	مبحث دوم: پیشگیری از ابهام
۳۷	گفتار یکم: قاعده قطعیت حقوقی
۳۸	بند یکم: شناخت قاعده
۴۳	بند دوم: تحلیل قاعده
۴۳	۱. تحلیل دیدگاه‌ها
۴۵	۲. راه میانه
۴۶	۳. حقوق ایران
۴۸	گفتار دوم: ویرایش ابهامی
۴۸	بند یکم: ویرایش
۴۹	۱. ویرایش علمی (تخصصی)
۴۹	۲. ویرایش فنی (صوری)
۴۹	۳. ویرایش زبانی
۵۰	بند دوم: ویرایش ابهام‌شناختی
۵۱	۱. دستور کار

۶ □ ابهام زدایی از زبان حقوقی

۵۱	۲. کاربرد
۵۲	۳. ویرایش ابهامی و تنقیح قوانین
۵۴	نتیجه: مبانی دستور کار ویرایش ابهامی
۵۷	فصل دوم: ابهام واژگانی
۵۷	مبحث یکم: ابهام فازی
۵۸	گفتار یکم: مفاهیم فازی
۵۸	بند یکم: تعریف
۶۰	بند دوم: ویژگی‌ها
۶۲	بند سوم: اقسام مفهوم فازی
۶۲	۱. ذاتی (وضعی)
۶۳	۲. عرضی
۶۴	گفتار دوم: شناسایی ابهام
۶۴	بند یکم: شناخت
۶۴	۱. تعریف
۶۵	۲. ریشه‌های ابهام
۶۵	۱-۲. مرزهای نادقیق
۶۶	۲-۲. مرزهای سیال
۶۷	۳. ابهام فازی در اصول فقه
۶۸	۱-۳. ابهام در معنای وضعی و ابهام در مراد نویسنده
۶۹	۲-۳. ابهام مفهومی و مصداقی
۷۱	بند دوم: اقسام ابهام فازی
۷۱	۱. ابهام ذاتی
۷۱	۱-۱. ابهام یک مرحله‌ای
۷۶	۲-۱. ابهام دو مرحله‌ای
۷۸	۲. ابهام عرضی
۸۰	گفتار سوم: پیشگیری از ابهام فازی
۸۱	بند یکم: ابهام ذاتی
۸۱	۱. حذف واژه فازی
۸۴	۲. تعیین مرز
۸۴	۱-۲. تعیین مرز حداکثری
۸۵	۲-۲. تعیین مرز حداقلی
۸۶	۳. تعیین مصداق
۸۸	بند دوم: ابهام عرضی
۸۹	۱. روش گزینش

فهرست مطالب □ ۷

۹۱	۲. روش فازی
۹۳	بند سوم: دستور کار پیشگیری از ابهام فازی
۹۴	مبحث دوم: ابهام همسانی
۹۴	گفتار یکم: ابهام هم لفظی
۹۴	بند یکم: هم لفظی (اشتراک لفظی)
۹۶	۱. هم لفظی عمومی تخصصی
۹۶	۲. هم لفظی تخصصی
۹۷	۲-۱. معنای عام و خاص
۹۹	۲-۲. معنای سببی و اسم مسببی
۹۹	بند دوم: شناسایی ابهام
۱۰۰	۱. هم لفظی تخصصی عمومی
۱۰۰	۲. هم لفظی تخصصی
۱۰۶	بند سوم: پیشگیری از ابهام هم لفظی
۱۰۷	۱. راهکارها
۱۰۸	۲. دستور کار پیشگیری از ابهام هم لفظی
۱۰۸	گفتار دوم: ابهام هم معنایی
۱۰۸	بند یکم: هم معنایی (ترادف)
۱۱۰	۱. هم معنایی مطلق
۱۱۰	۲. هم معنایی نسبی
۱۱۲	بند دوم: شناسایی ابهام هم معنایی
۱۱۵	بند سوم: پیشگیری از ابهام هم معنایی
۱۱۵	۱. دیدگاه‌ها
۱۱۸	۲. دستور کار پیشگیری از ابهام هم معنایی
۱۱۸	نتیجه: ویرایش ابهام واژگانی
۱۲۳	فصل سوم: ابهام ساختاری
۱۲۳	مبحث یکم: ابهام گروهی
۱۲۴	گفتار یکم: ابهام وصفی
۱۲۴	بند یکم: صفت
۱۲۶	بند دوم: شناسایی ابهام وصفی
۱۲۷	۱. سازه «اسم + اسم + صفت»:
۱۲۹	۲. سازه «اسم + اسم + اسم + صفت»:
۱۳۰	بند سوم: پیشگیری از ابهام وصفی
۱۳۰	۱. راهکارها
۱۳۲	۲. دستور کار پیشگیری از ابهام وصفی

- گفتار دوم: ابهام اضافه ۱۳۲
- بند یکم: شناسایی ابهام اضافه ۱۳۳
- بند دوم: پیشگیری از ابهام اضافه ۱۳۷
۱. راهکارها ۱۳۷
۲. دستور کار پیشگیری از ابهام اضافه ۱۳۸
- مبحث دوم: ابهام غایت ۱۳۸
- گفتار یکم: شناسایی سازه ۱۳۸
- بند یکم: حرف «تا» ۱۳۹
- بند دوم: متمم ۱۴۰
- گفتار دوم: شناسایی ابهام غایت ۱۴۱
- بند یکم: بروز ابهام ۱۴۱
- بند دوم: پیشگیری از ابهام غایت ۱۴۴
۱. راهکارها ۱۴۴
۲. دستور کار پیشگیری از ابهام غایت ۱۴۶
- مبحث سوم: ابهام تخصیص ۱۴۶
- گفتار یکم: شناسایی سازه ۱۴۷
- بند یکم: حکم مجزای از گزاره‌ها ۱۴۷
۱. حکم + عام + عام + مخصص ۱۴۷
۲. عام + عام + حکم + مخصص ۱۴۸
- بند دوم: ترکیب حکم و گزاره‌ها ۱۴۸
۱. عام + عام + مخصص ۱۴۸
۲. (عام + عام) + مخصص ۱۴۹
- گفتار دوم: شناسایی ابهام تخصیص ۱۴۹
- بند یکم: بروز ابهام ۱۴۹
- بند دوم: انتفای ابهام ۱۵۰
۱. انسجام مخصص با عام آخر ۱۵۱
۲. انسجام مخصص با همه گزاره‌ها ۱۵۲
۳. انسجام مخصص با گزاره نخست ۱۵۲
- بند سوم: پیشگیری از ابهام تخصیص ۱۵۳
۱. راهکارها ۱۵۳
۲. دستور کار پیشگیری از ابهام تخصیص ۱۵۴
- مبحث چهارم: ابهام حذفی ۱۵۵
- گفتار یکم: حذف ۱۵۵
- بند یکم: شناخت ۱۵۵

فهرست مطالب □ ۹

۱۵۶	بند دوم: قرینه
۱۵۸	گفتار دوم: شناسایی ابهام حذفی
۱۵۸	بند یکم: مصادیق محذوف
۱۵۸	۱. حذف نهاد
۱۵۹	۲. حذف متمم
۱۶۱	۳. حذف مضاف‌الیه
۱۶۱	بند دوم: پیشگیری از ابهام حذفی
۱۶۱	۱. راهکار
۱۶۲	۲. دستور کار
۱۶۲	مبحث پنجم: ابهام نسخ
۱۶۳	گفتار یکم: نسخ
۱۶۳	بند یکم: گستره
۱۶۳	۱. ابطال و نسخ
۱۶۴	۲. نسخ و تخصیص
۱۶۵	بند دوم: اقسام
۱۶۵	۱. نسخ صریح و ضمنی
۱۶۵	۲. نسخ کلی و جزئی
۱۶۶	گفتار دوم: شناسایی ابهام نسخ
۱۶۶	بند یکم: حالت‌های ابهام
۱۶۶	۱. حالت نخست
۱۶۸	۲. حالت دوم
۱۷۵	بند دوم: پیشگیری از ابهام نسخ
۱۷۵	۱. راهکارها
۱۷۶	۲. دستور کار پیشگیری از ابهام نسخ
۱۷۷	دستور کار ویرایش ابهام ساختاری
۱۷۹	پیوست: دستور کار ویرایش ابهامی
۱۷۹	۱- میانی
۱۸۰	۲- ابهام واژگانی
۱۸۳	۳- ابهام ساختاری
۱۸۷	کتاب‌نامه